

Brezovica i Sutjeska nas obvezuju

Ovih dana uljudena Hrvatska prisjeća se dvaju značajnih datuma koji su obilježili njenu, ne tako davnu, prošlost. Oba događaja vezana su za Drugi svjetski rat u kojem je Hrvatska, kao sastavnica bivše države, učestvovala na strani antifašističke koalicije i dala ogroman doprinos u pobjedi nad fašizmom. Hrvatska se znala opredijeliti, Hrvatska je znala što je ispravno, znala je da sloboda nema alternative.

Jedan od tih značajnih događaja odnosi se na 22. lipnja 1941. godine, kada je u šumi Brezovica kraj Siska osnovan Prvi sisački partizanski odred, kao prva antihitlerovska vojna postrojba u tadašnjoj okupiranoj Hrvatskoj.

Odred je imao 77 boraca, a završetak rata dočekalo je njih 38. Današnji prekrojivači povijesti u svom poznatom stilu obmana i laži, kojima je jedini cilj umanjivanje značaja partizanske borbe u oslobađanju zemlje od fašizma i uloge Tita u tom herojskom vremenu, znaju tvrditi kako se radilo o šačici odmetnutih Srba razbojnika i koljača koji su se otišli u šumu. Oni bi, valjda, radije danas slušali Lili Marlene, Vinceremo i Za dom spremni, fašističke budnice i pozdrave nego Lijepu našu koju su nam omogućili pjevati partizani. Istine radi, od 77 boraca Odreda, samo jedna je bila Srpske narodnosti (Nada Dimić), a svi ostali su bili Hrvati i borili su se uglavnom na području Hrvatske. Činjenica da je Odred formiran istog dana kada je počela Operacija Barbarossa, napad na Sovjetski Savez, ovom događaju daje još veće značenje, jer je to ujedno i prvi organizirani vid otpora u okupiranom dijelu Europe.

Drugi značajan datum obilježava se 20. lipnja. Toga dana (točnije od 15. svibnja do 16. lipnja) 1943. godine vođena je Bitka na Sutjesci u jugoistočnoj Bosni. Zbog velikog broja hrvatskih boraca, najviše Dalmatinaca, ovaj herojski podvig često se naziva i "Hrvatskom bitkom". Gotovo jedna četvrtina od ukupnog broja boraca bilo je iz Dalmacije (najviše iz Šibenika i Splita), točnije njih 5928, od čega je život položilo preko 3200. Sa zadarskog područja učestvovalo je 161 borac, a 63 su poginula. Svi iz Malog Iža. Znade li Hrvatska vlast za ovu činjenicu, za ovo malo otočko selo i njegovu žrtvu za slobodu koja se nije očitovala samo u ovom činu.

Malo je poznato da je u srednjem vijeku porječje naseljeno Hrvatima, pa od tuda i staro ime rijeke Sutiska. Kakva simbolika!

Brojnost Dalmatinaca ima uporište u činjenici što su oni, već ranije, osjetili bol pod fašističkom - talijanskom čizmom, jer je izdajnik Ante Pavelić predao veliki dio Dalmacije Talijanima. Talijanski fašisti su vršili neviđeni teror; ubijanje, paljenje domova, odvođenje u logore, otimanje imovine, zabrana materinskog jezika, prekrštavanja. Nikakva ideologija, kako danas krojači povijesti tvrde, nije bila presudna za odlazak u borbu. Tome u prilog govori činjenica da je od ukupnog broja boraca na Sutjesci njih 6.610 bilo u Komunističkoj partiji. Glavni i osnovni cilj i izazov bila je sloboda i pobjeda nad fašizmom. Zbog toga, zbog tog uzvišenog ideala, pošli su goloruki u neizvjesnu borbu u kojoj su mnogi položili živote. Ostavili su svoje masline, vinograde, svoje barke, svoja polja i svoje ljubavi. Ostavili su svoje čemprese i bistro more, jer je zov slobode bio jači. Zbog ovoga je lako odgovoriti na pitanje, zašto toliko učesnika i poginulih. Zato što su Dalmatinci osjetili teror tuđina, zato su bili hrabri, zato su se isticali, zato su bili odvažni, odlučni i voljni da taj mrski fašizam slome zauvijek, ne pitajući za cijenu.

Tih dana Tjentištem i Barama tekla je krv Dalmatinaca poput Sutjeske. Topla, crvena dalmatinska i hrvatska krv. Krv slobode.

Istina je poznata. Poznata je širom svijeta, pa tako i domaćoj javnosti i zasigurno oficijelnoj vlasti koja ne priznaje ovu Hrvatsku žrtvu, ovu krv, ovu mladost sahranjenu ili izgublenu u hladnom kanjonu Sutjeske. Vlast ne učestvuje na obilježavanjima obljetnica, ne organizira mise zadužnice, srami se svojih heroja, ubija ih ponovno, ruši spomen obilježja, vrijeđa njihove najbliže, sije mržnju i ne obazire se na vapaje i bol onih koji u duši nose ovu tragediju. Oni veličaju izdajnika, prakticiraju njegov izdajnički pozdrav, masovna stratišta poput Jasenovca nazivaju mjestom pogodnim za odmor i razonodu.

Bilo bi dobro da novovjeki povjesničari, poznati kao šminkeri i presvlačivači dresova, kažu jednom zašto omalovažavaju 500 tisuća Hrvata koji su učestvovali u NOB-i, od čega 230 tisuća aktivnih boraca i preko 130 tisuća poginulih. Jesu li i oni Hrvati? Imaju li i oni pravo na miran grob i spomen kao pripadnici HOS-a? Zašto dvostruko mjerilo? Zašto razlika?

Odgovori na ova pitanja nalaze se u činjenici, između ostalog, da hrvatski predsjednik Vlade, jedini svjetski državnik, nije mogao izustiti Dan pobjede. Njega je sram svoga naroda. On slavi

Dan Europe, kojeg ne bi bilo da nije bilo Dana pobjede. Hrvatske i Briselske jasle su jače od dostojanstva. Uprkos svemu, mi hrvatski antifašisti, kao dio svjetskog pokreta, a posebice mi u Zadru, ponosimo se našim junacima koji su ugradili svoje živote u temelje slobodne i demokratske Hrvatske. Dok je nas živih Druga dalmatinska, mada ranjena, "biti će u punom sastavu". Za nas će NOB-a, njeni junaci, Sutjeska, Knin, Brezovica, Katarina, oslobađanje Zadra i njegovo pripojenje Hrvatskoj, svojoj matiči, bez obzira na sve kontroverze, biti ponos, biti će jači i izdignutiji od boli, od plača od suza, jači od patnje, topliji od krvi prolivene za sve nas, za jednakost i toleranciju, za slobodu, za Hrvatsku u kojoj želimo dijeliti ljepotu i snove onih koji su za nju pali, bez obzira u kojem ratu.

J.Š.